

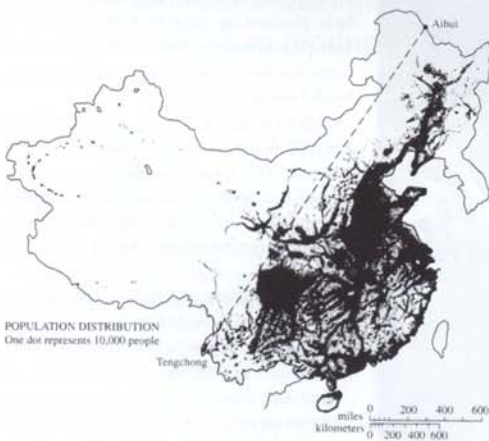
Kina

og den økologiske sektor

Studiet af Kina indgår som en del af et forskningsprojekt under FØJO III, hvor konsekvenserne af den stigende globalisering og internationale arbejdsdeling af den økologiske handel og produktion bliver undersøgt

Som det tredje største land i verden efter Rusland og Canada - og på omtrent samme størrelse som hele Europa - dækker Kina et areal på 9,6 mio. km². Fra den nordlige del af Kina, der grænser op til Rusland, og ned til Nansha tropøerne i det Syd kinesiske øhav er der 5.500 km; og fra den vestlige grænse, dannet af Pamir bjergene i Tjadsikistan, til hvor floderne Heilong og Wusli Jiang løber ud i øst, er der 5.200 km.

Størrelsen alene antyder, at landbruget og klimaet vil være meget forskelligt alt afhængigt af, hvilke af Kinas 31 provinser man befinder sig i. Til gengæld er det kun ca. ti pct. af Kinas samlede areal, som kan bruges som landbrugsjord, og det mest frugtbare findes i landets sydlige og østlige dele.

Den såkaldte socio-økonomiske Aihui-Tengchong linje deler Kina i to: Mod vest bor kun seks pct. af befolkningen, men »resten« samler sig på østsiden.

Parallelt med en geofysisk beskrivelse af Kina kan der trækkes en socio-økonomisk linje fra byen Aihui i den nordøstlige provins Heilongjiang ned til byen Tengchong i den sydvestlige provins Yunnan. På den vestlige side af denne linje bor kun seks pct. af Kinas befolkning, mens de øvrige 94 procent af 1,3 milliarder mennesker lever øst for. Tilsvarende er det i et bredt bælte af provinser langs denne linje, at mange af Kinas miljømæssige, sociale og udviklingsmæssige problemer er koncentreret og smelter sammen i form af fattigdom, sparsomme naturressourcer og tæt befolkning.

Den østlige del af Aihui-Tengchong linjen kan igen opdeles i fem makroøkonomiske zoner, hvoraf de tre er koncentreret omkring havnebyen Dalian i nordøst, Beijing i nord og i Shanghai ved kysten. Tilsammen udgør disse tre regioner hovedparten af Kinas økonomi med 46 pct. af befolkningen, 51 pct. af landbrugsarealet og de producer 55 pct. af Kinas BNP (Naughton, 2007).

Økologi i Kina

Den økologiske landbrugsproduktion befinder sig ligesom det meste af Kinas landbrug i provinserne langs landets østkyst. I tabellen kan det ses, at den er koncentreret i 10 provinser, fem i nordøst og fem i sydøst. Produktio-

nen i nord er typisk forskellige bønner, korn og oliefrø, mens det i syd er afgrøder som frugt, grønsager, ris, te og ingefær (Kledal et al, 2007-1).

Kinas totale økologiske areal er på 4,4 mio. ha (2006), hvoraf knap 2,3 mio. er dyrket landbrugsareal. Det svarer til næsten to pct. af Kinas dyrkede landbrugsareal.

Eksporten af økologiske varer var på 350 mio. USD, og det svarer til 1,5 pct. af Kinas samlede landbrugseksport på 23 mia. USD.

Kinas agrare ejendomsforhold

I et land som i begyndelsen af 1960erne havde det 20. århundredes værste sultkatastrofe, og hvor 25-30 mio. mennesker døde, er det bemærkelsesværdigt at opleve den overflod og tilgængelighed af fødevarer, der i dag findes i Kina.

En af de væsentligste årsager til den situation skal findes i den landbrugsreform, som Kina indførte i 1978, hvor ejendomsforholdene blev ændret dramatisk. Den fælles ejendomsret placeret i kollektiv- og statsbrugene blev ophævet, og al jord blev givet til de enkelte landhusholdninger såvel som ansatte efter det antal munde, som skulle mættes.

Det har været den mest egalitære landbrugsreform set i historien, og den frisatte ressourcer til at øge både fødevarer- og industriproduktionen.

Til gengæld har den efterladt Kina med en landbrugsstruktur med meget små lodder, der i gennemsnit er på 0,65 ha. I de nordlige provinser er landbruget generelt større og mere mekaniseret, mens det i syd er småt og meget arbejdskraftintensivt (OECD, 2005).

Forfatteren gør studier i »marken«.

som udgør den politiske enhed under provinsen, har derfor visse steder taget initiativ til, at landhusholdningerne lejer deres jord ud til amtet. Amterne har så investeret i drivhuse, vej- og vandforsyning på bøndernes jorder og udlejer nu flere hundrede hektar samlet jord til diverse udenlandske landbrugsfirmaer og investorer på 15 års kontrakter.

I Shanghai-modellen er den økologiske produktion således ikke længere baseret på landbrugerne selv, men produceres af

En total privatisering af landbruget er det imidlertid aldrig blevet til. Bønderne/landhusholdningerne har brugsretten over jorden, men ikke råderetten i form af ret til at sælge jorden. Bønderne forpagter i stedet jorden, som regel via 30 års kontrakter.

I dag begrænser ejendomsstrukturen mange steder mulighederne for en bedre allokering af jord og overskydende arbejdskraft i landområderne. Mange landbrugere, der ellers har job i byen, beholder jorden som en social sikring af bopæl og mad i tilfælde af arbejdsløshed. Dermed vanskeliggør den nuværende kollektive ejerform til en vis grad, at Kinas mange små lodder kan blive slået sammen til mere rentable produktionsenheder og på denne måde øge indkomsterne for dem, som vil forblive landbrugere.

Fleksible ejendomsrettigheder

I en undersøgelse af de økologiske produktionsformer i Kina har den kollektive ejerform sammen med landets økonomiske vækst i industrisektoren givet en mindre buket af forskellige organisationsformer inden for kontraktlandbruget, som forsøger at overvinde problemet med de mange små lodder (Kledal et al, 2007-2).

I regionen omkring Shanghai er der store muligheder for beskæftigelse i den urbane industri og til en langt bedre indkomst end den, landhusholdningen kan give. Det har betydet, at landbrugere efterhånden har ladet jorden ligge brak, da de ikke kan sælge eller leje den ud til andre bønder, fordi de også har taget job i industrien. Amterne,

Kinas økologiske landbrugsproduktion er koncentreret i en række provinser langs landets østkyst.

Chinese provinces concentrated with certified organic production, major produce, arable land and value (US \$) derived from domestic as well as export sales (2005).

	Province	Major crop produced	Certified organic area (1,000 ha)	Domestic sales (Mio. US \$)	Export sales (Mio. US \$)
North East	Inner Mongolia	Sunflower seeds Buckwheat Flax Various beans	404	23,5	2
	Heilongjiang	Soybean Wheat Maize Pumpkin seeds Various beans Rice	126	12,9	3
	Jilin	Soybean Sunflower Melon Pumpkin seeds Beans Peanut	404	29,9	4
	Liaoning	Maize Soybean Peanut Wheat Flax seed Beans	68	66,5	39
	Hebei	Various beans Soybean Clover seed Millet	1	9,7	21
East/ Southern	Jiangsu	Tea Rice Vegetables Wild c. canthus Wild rose	9	62,6	19
	Jiangxi	Green tea Oil tea seed Rice Strawberry Bamboo shoot	57	27,7	5,3
	Fujian	Ginger Oolong Green tea Mushroom	9	5,5	9,5
	Yunnan	Tea	394	12,5	3,6
	Shandong	Vegetables Fruits Rice	7,4	48	21,6
Provinces in table	10		1,481	298,8	128
Total China	31		4,400		350
% of total China			33		37

Source: Kledal et al (2007). The data are from the 10 provinces are based on information from COFCC and ECOCERT covering 33 pct. of all certified area in China and 37 pct. of the total organic export value. Thus there will be some bias in terms of the organic area in each province as well as its economic value.

Kina skal i de kommende år opbygge institutioner, der bl.a. skal sikre, at forbrugerne kan få økologiske varer, der har fulgt det økologiske regelsæt.

I Kinas sydlige provinser dyrkes der især økologisk frugt, ris, te og ingefær, mens de nordlige områder producerer økologiske bønner, korn og oliefro.

udenlandske »farm enterprises«, hvor ældre mandlige immigrantarbejdere og lokale kvinder udgør arbejdskraften. Den økologiske produktion i Shanghai går hovedsagligt til metropolen Shanghai med 17 mio. indbyggere, hvor forbrugerne er velstående kinesere eller udenlandske borgere fra hhv. Taiwan, Hong Kong og den vestlige verden.

I de nordøstlige provinser dominerer »Village modellen«. Typisk består en landsby af mellem 200-500 landhusholdninger. Den økologiske produktion i denne del af Kina er hovedsagligt drevet af eksport til hhv. USA, Japan og Europa, og forarbejdningsvirksomheder såvel som handelsfirmaer står for organiseringen af forsyningskæden. Virksomhederne laver kontrakt med landsby-kooperativerne, som igen har ansvaret for, at flere hundrede landhusholdninger følger de økologiske regler og produktionsretningslinjer dikteret af firmaerne.

De økologiske landhusholdninger kan i gennemsnit tjene mellem 10-12.000 RMB - i modsætning til et job i industrien, som vil give ca. 8.000 RMB - hvis den mulighed overhovedet eksisterer. Mulighederne for »off-farm job« er langt sværere i de nordøstlige provinser, som er præget af

stor arbejdsløshed pga. lukningen af mange urentable statsindustrier. Den økologiske efterspørgsel fra den vestlige verden er for mange landbrugere i de nordøstlige provinser blevet en vigtig indtægtskilde såvel som en social sikring af deres børns skolegang og sundhed.

Store fremtidige opgaver

Kina er et udviklingsland med store udfordringer mht. at sikre en velafbalanceret afvandring af overskydende arbejdskraft fra landområderne til mega-byer, der mange steder lider af forurening, pres på ressourcer såvel som behov for udbygningen af diverse serviceydelser.

I de undersøgte områder med økologisk produktion har det kinesiske system udvist stor fleksibilitet i måden at forvalte ejendomsrettighederne i landområderne på og samtidig sikret bedre »livelyhood«. Det gælder både for de landhusholdninger, der selv står for produktionen, men også for de immigrantarbejdere og kvinder, der har erstattet den mandlige arbejdskraft, som har fundet andet og bedre lønnet job i industrien.

En af de store opgaver for den økologiske sektor i Kina i de nærmeste år bliver at få opbygget institutioner, som kan sikre for

det første en langt større gennemsigthed af markedet, og for det andet kan garantere forbrugerne, at produktionen har fulgt det økologiske regelsæt. Desuden for det tredje at fødevarerikkerheden er i top og ikke glider på landets i forvejen pressede naturressourcer.

Litteratur

Kledal, Paul Rye, Henrik Egelyng, Niels Halberg, Qiao Yu Hui, Li Xianjun and Xi Yunguan (2007-1): Organic Food & Farming in China i *The World of Organic Agriculture, Statistics and emerging trends 2007* af Willer, Helga & Minou Youssefi. Eds. IFOAM 2007.

Kledal, Paul Rye & Tuerxunbieke Sulitang (2007-2): The organization of organic vegetable supply chains in China - Flexible property rights and different regimes of smallholder inclusion. Paper submitted for EAAE conference in Montpellier 25-27 Oct. 2007. (www-2007.cirad.fr) on pro poor development in low income countries: Food, agriculture and environment.

Naughton, Barry (2007): *The Chinese Economy - Transitions and growth*. MIT Press, Cambridge Massachusetts, USA.

OECD (2005): *OECD Review of Agricultural Policies - China*. OECD Publishing.

Paul Rye Kledal er forsker ved Fodevareøkonomisk Institut. Ud over Kina indgår også Brasilien, Egypten og Uganda i forskningsprojektet, som der kan læses mere om på www.globalorg.dk